

ЊИХОВА КРАЉЕВСКА ВЕЛИЧАНСТВА
КРАЉ АЛЕКСАНДАР I И КРАЉИЦА МАРИЈА
85. ГОДИШЊИЦА ВЕНЧАЊА

Београд, 8. јун 2007.

Канцеларија Престолонаследника Александра II
Краљевски Двор, Београд Србија
Тел: 011 306-4000 Факс: 011 306-4040
Ел. пошта: kancelarija@dvor.org.yu www.dvor.org.yu

Веома смо захвални следећим особама на уступљеном материјалу и информацијама:

Небојша Митровић, Архив Србије и Архив Југославије
Будимир Павловић, Кроки портрет једне Краљице, Београд, 1997.
Александар Ђ. Маринковић, Женидба Краља Александра Карађорђевића, Београд, 1999.
Даница Чоловић и Срђан Чоловић, Марија Карађорђевић-Краљица Мајка, Београд, 2001.

ЊИХОВА КРАЉЕВСКА ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉ АЛЕКСАНДАР I И КРАЉИЦА МАРИЈА 85. ГОДИШЊИЦА ВЕНЧАЊА

Њ.В. Краљ Александар I

Његово Краљевско Величанство Краљ Александар I Карађорђевић личност је достојна поштовања по способностима, вештини и храбрости коју је показао у Првом и Другом балканском и у Првом светском рату. Он је потомак две славне српске владарске породице: Карађорђевића, који су владали Србијом и Петровића, који су владали Црном Гором. Његово Краљевско Величанство Краљ Александар I је праунук вође Првог српског устанка Војда Карађорђа Петровића, унук српског Кнеза Александра Карађорђевића и син српског Краља Петра I Ослободиоца и Краља Срба, Хрвата и Словенаца. По мајци црногорској Кнегињи Зорки, унук је Књаза (касније Краља) Николе I Петровића Његоша.

Када је завршен Први светски рат и конституисано Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца, чланови српске Краљевске Породице, министри и вође већих политичких странака у Краљевини СХС сматрали су да је дошло време за Краљеву женидбу. Краљ Александар тада је имао тридесет година и било је већ време да створи породицу и обезбеди наследника престола.

Мишљење релевантних политичара било је да румунска Принцеза Марија Хоенцолерн-Сигмаринген, скромна, образована, млада и лепа девојка има све квалитете које треба да поседује супруга Александра I Карађорђевића, Краља Срба, Хрвата и Словенаца. Већина тадашњих српских и румунских политичара сматрала је да би тај брак био добар дипломатски потез, користан за обе државе, који би учврстио

пријатељство два савезничка народа са Балкана. Његово Краљевско Величанство Фердинанд, Краљ Румуније и Његово Краљевско Величанство Краљ Александар I, желећи да учврсте вековне везе пријатељства између два народа, одлучили су да сједине две породице брачном везом.

Њ.В. Краљица Марија

Принцеза Марија од Румуније, од миља звана Мињон, праунунка енглеске Краљице Викторије и праунука руског Цара Александра Другог, пленила је својом појавом. Марија, будућа Краљица, наследила је најплеменитије особине својих предака. образовање је стекла на румунском Двору, имала је енглеске учитеље, у слободно време бавила се аутомобилизмом, јахањем, веслањем, клизањем и вођњом у бобу. Била је веома даровита сликарка, сјајно је вајала и обожавала је оперу.

Питање удаје румунске Принцезе за Краља Александра I покренули су на званичном пријему у румунском Двору др Момчило Нинчић, државни секретар и др Бошко Чолак Антић, представник Краљеве делегације у Букурешту. Румунски Краљевски Пар је са радошћу прихватио овај предлог али су тражили да се изасланици за пристанак морају обратити њиховој кћери. Државни секретар Румуније Таке Јонеску је са много такта и вештине саветовао Принцезу. У разговору је избегавао озбиљне политичке теме и уместо тога причао је Принцези о једном младом, усамљеном и нежном човеку који живи повучено у свом Двору у Београду. Том младом јунаку, који је носио наочари због погоршаног вида, јер је тумачио генералштабне карте често и при светлости свеће за време ратова када је водио војску, треба брачни друг за живот. Он није тражио само Краљицу за свој народ, већ и друга који ће унети срећу у његов живот и његову осаму учинити подношљивијом. Ово излагање гануло је Принцезу и убрзо је за Божић позвала Краља Александра код ње у госте.

Краљ Александар је недуго потом посетио Румунију. Он је по мишљењу многих савременика био изузетно шармантна личност, живахног и смелог изгледа и посебно лепог осмеха. Истицао се

изузетним даром поетског изражавања који је nasledio од деде по мајци, Краља Николе I Петровића. Први сусрет румунске Принцезе са будућим супругом описала је Лепосава Бела-Павловић: Краљевски Пар Румуније приредио је пријем свом будућем зету у Синаји, у познатом дворцу Пелеш, који не заостаје за велелепним дворцем у Версају по својој раскошној лепоти, локацији и прекрасним парковима. Принцеза Марија била је млада, лепа и скромна, пленила је својом појавом, а њено префињено понашање одликовало се једноставношћу и шармом. После ручка, Краљ Александар I је у друштву Принцезе обишао Краљевски парк и Краљево имање. Зналачки и вешто је одговарала на Краљева питања, задовољавајући његову радозналост. Он је био задивљен њеним знањем и интелигенцијом. И Принцеза Марија и Краљ Срба, Хрвата и Словенаца били су веома импресионирани овим првим сусретом. Међу њима се развила обострана симпатија и поверење, а од тог момента Краљ Александар I сматран је вереником Принцезе Марије.

Млада и младожења са члановима породица

В е р и д б а румунске Принцезе и Краља Александра I званично је обављена трећег дана Божића, 9. јануара 1922. године (на двадесет други Принцезин рођендан) у Краљевском дворцу у Синаји. Тада је договорено да се венчање обави

јуна исте године, у Београду. Вест о веридби брзо се прочула у Београду и престоница је врло брзо, захваљујући овом срећном догађају, добила весео и свечан изглед.

Црквени обред обављен је 21. фебруара 1922. године у румунском Краљевском Двору Котрочени у Букурешту, где је сачињен и брачни уговор, чију ће коначну верзију потписати дворски министри Мишу и Јанковић, у Београду, 7. јуна, уочи венчања Краљевског Пара. Краљ Александар је током тог периода постао командант Деветог ловачког

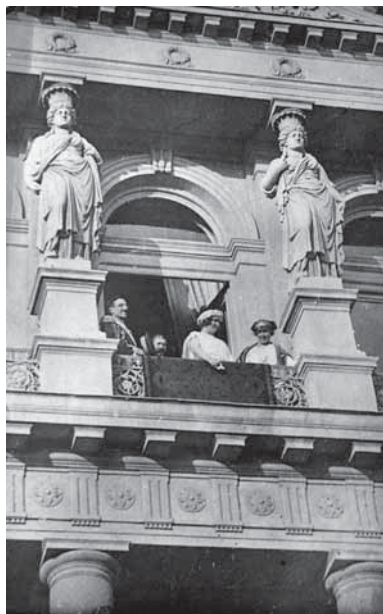
пука Румунске Војске. Истог дана су се представници обе Владе, Никола Пашић и Таке Јонеску договорили о подели територије Баната и решили проблем граница између Румуније и Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца.

Краљ Александар дочекује своју вереницу Принцезу Марију на београдском пристаништу

Краљева невеста је стала на тле своје нове Отаџбине у уторак, 6. јуна 1922. године. Румунска Краљевска јахта „Штефан Чел Маре“, упловила је у луку Београд, праћена бродовима који су јој из Београда кренули у сусрет. Њено приспеће код Вишњичког брда поздрављено је са 101 топовским салвом са београдске тврђаве. Румунска Принцеза Марија, млада невеста, будућа Краљица Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца, стигла је у престоницу. Дочек Краљеве веренице у Београду, главном граду њене нове Отаџбине био је величанствен. Присутни су били: Патријарх српски Димитрије, Краљ Александар I, министри Краљевске Владе, посланици Народне скупштине, почасна чета Краљеве Гарде и многобројни грађани. Председник Београдске општине дочекао је Принцезу, њене родитеље и свиту, традиционално, са хлебом и сољу.

Пред Старим Двором, девојке (њих 1200), одевене у народне ношње свих области Краљевства, дочекале су своју будућу Краљицу и пожелеле јој добродошлицу, отпевавши „Поздравну песму Краљевој вереници“. Аутор текста је Стеван Бешевић, песник и новинар, а музику је компоновао Станислав Сташа Бинички, који је лично дириговао њеним извођењем. Када је на то Принцеза, одевена у „отворено розе тоалету

Краљ Александар и Принцеза Марија поздрављају окупљени народ са балкона Краљевског Двора

са ружичастом током“, одговорила са „благодарим“, одушевљењу није било краја. Сутрадан је у Двору приређен концерт чувеног баритона Николе Зеца, првака Бечке опере, а београдски општински одборници одлучили су да, у част румунске Краљевске Породице, део улице Милоша Великог, од хотела „Лондон“ до парламента, добије име Краља Фердинанда, а да се Рагарска улица преименује у Улицу Краљице Марије. Београд је тих дана био веома свечано уређен, а на његовим улицама трајало је непрекидно народно весеље.

На дан свадбе, 8. јуна у 8 часова, 101 топовски салво са Калемегдана означили су почетак светковине. У 10:20 часова, Краљ је напустио свој апарتمان у Крсмановића кући и кренуо пут Старог Двора, одакле је невестин брат извео младу. Пошто је оркестар Краљеве Гарде интонирао сватовску песму „Одби се бисер грана...“ и кад

су се огласиле фанфаре, поворка се упутила улицама Краља Милана, Коларчевом, Позоришним тргом, Васином, Краљевим тргом, Узун Мирковом и Кнез-Михаиловим венцем у Саборну цркву. Први пут после ослобођења, престоница је добила велики повод за славље. На хиљаде људи дошло је у Београд да би видели „Високе младенце“, које је венчао Његова Светост Патријарх Српски, архиепископ пећки и митрополит београдско-карловачки Димитрије, у присуству митрополита Варнаве скопског, епископа Георгија темиш-

Краљ Александар напушта кућу Крсмановића и одлазак по невесту

Невеста на путу до Саборне цркве

варског, епископа Кирила бококоторско-дубровачког и епископа Јефрема жичког. Певачко друштво „Станковић“ одговарало је на „Јекте-није“. Распоред у цркви био је веома добро организован. Господа су била дужна да носе црно одело, а даме дневну тоалету, веселих боја са малим деколтеом и шеширом.

Супруге су у цркву могли да поведу: чланови Владе, бивши председници Владе и министри, затим Војводе, почасни Краљеви Ађутанти, генерали и адмирални, као и високи представници судске власти, председници Академија наука из Београда и Загреба, ректори Универзитета, шефови дипломатских мисија и чланови председништва Народне скупштине. Међутим, народни посланици, помоћници министара, команданти Жандармерије и остали били су приморани да својим „госпођама“ објасне да неће моћи са њима да уђу у цркву. На путу до Саборне цркве поворку је пратило клицање одушевљеног народа, а авиони су кружили над центром Београда и бацали цвеће. Младожења је носио свечану генералску униформу, а млада белу венчаницу са дугим велом. На глави је носила младеначки венац од митре, око врата дијамантску огрлицу, а преко рамена ленту Белог орла. Венчани кум је био Краљ Велике Британије Џорџ Пети кога је заступао његов други син Принц Алберт, кнез Арсен Карађорђевић био је стари сват, а Принц Никола ручни девер. Барјактар је по Краљевој жељи био Михаило Шибалић из Језера крај Никшића (Црна Гора), чији је отац носио барјак на венчању Њихових Величанстава Краља Петра I и Кнегиње Зорке.

*Краљев барјактар
Михаило Шибалић*

После црквеног обреда, младенци су пришли младиним родитељима, млада је плакала у мајчином загрљају; ова дирљива

сцена ганула је све присутне. Када је Краљица Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца подигла главу, многи су први пут приметили њену сличност са прабаком, Краљицом Викторијом.

Звона свих цркава у Београду звонила су у знак објаве венчања, заједно са јаком плотунском паљбом са тврђаве и са Дунава. Званичан документ о венчању Краља Александра I и Краљице Марије је Венчаница, калиграфски исписана на белој свили, са уметнички израђеним вишебојним заглављем. Патријарх Димитрије је на Венчаници исписао благослов:

Млада и младожења током церемоније венчања у Саборној цркви

“Утврђујући ово писмо својим сопственим потписом и печатом дајемо свој патријаршијски благослов светлим младенцима за Њихов срећни брачни живот. Благосиљамо и њихове узвишене родитеље, њихове сроднике и све племените њихове пријатеље, који бише присутни светом чину овога венчања.“

Краљ Александар и Краљица Марија примали су честитања на Двору, након чега је уследио свечани ручак. Исте вечери млади

Краљевски младенци примају честитања

Краљевски Пар је отпутовао на медени месец на Блед (Словенија). Краљица Марија одмах је освојила симпатије свих захваљујући својој скромности, једноставности и доброти. Они који су имали прилику да посете Краљевски Пар у Двору на Дедињу, задржали су дивну успомену на њену топлину и шарм.

Женидбом Краља Александра I ојачан је међународни положај Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца, а Династија Карађорђевића уздигла се до угледне европске Владарске Куће. Краљева женидба је такође била значајан политички чин у унутрашњој политици. По 56. члану Видовданског Устава, Краља је наслеђивало мушко потомство из законитог брака по реду прворођења. Тек по рођењу Престолонаследника, обезбеђени су услови за спокојан живот, а Краљ Александар I благословен је са три сина. Престолонаследник Петар (Краљ Петар II) је рођен 6. септембра 1923., Краљевић Томислав 19. јануара 1928., а Краљевић Андреј 28. јуна 1929. године.

Краљ Александар и Краљица Марија, официјелна фотографија након венчања

Важно је додати да је овим Краљевским венчањем успостављена генеалошка веза између народне династије Карађорђевића и свете српске средњовековне династије Немањића, која досеже и до данашњих дана, а која је персонификована у личности Престолонаследника Александра II и у личностима његових потомака.

ЛОЗА ПОРЕКЛА ДОМА КАРАЂОРЂЕВОГ ОД ДОМА НЕМАЊЕ

Стефан Немања (Свети Симеон), Велики Жупан Рашке, оснивач Светородне Династије Немањић (1168 -1196.), х Ана (монахиња Анастасија)
 |
 Св. Стефан Православни, Велики Жупан Рашке, Краљ Србије (1217-1227.) х Ана Дандала, унука Млетачког Дужда Енрика Дандала
 |
 Св. Стефан Урош I (Монах Симон + 1277.), Краљ Србије (1243-1276.) х Јелена (Св. Јелена) Принцеза од Анокуј – Сицилије
 |
 Стефан Драгутин (Св. Теоктист + 1316.), Краљ Србије (1276-1282.), Краљ Срема (1282.) х Каталина, Принцеза од Угарске
 |
 Јелисавета Немањић (+1313.), Принцеза од Србије х Стефан I Котроманић (+пре 1314.), Босански Бан (1289-1310.)
 |
 Стефан II Котроманић (+1353.), Босански Бан (1314-1353.) х Елизабета, Пјаст од Пољске, Принцеза од Кујавија
 |
 Катарина Котроманић, Принцеза од Босне х Херман I од Санега, Гроф Целски (+1385.)
 |
 Херман II од Санега, Гроф Целски, Загоре, Ортенбурга и Штернберга (1435.) х Ана (или Елизабета), Грофица од Шаунберга.
 |
 Барбара од Санега, Грофица Целска, Загоре, Ортенбурга и Штернберга х Зигмунд од Луксембурга (+1437.), Краљ Чешке и Угарске, Немачки Краљ, Цар Светог Римског Царства (1387-1437.)
 |
 Елизабета од Луксембурга, Принцеза од Угарске и Чешке х Албрехт II од Хабсбурга (+1439.), Војвода од Аустрије, Краљ Угарске и Чешке, Римски Краљ (1437-1438.)
 |
 Елизабета од Хабсбурга, Војвођиниња од Аустрије, Принцеза од Угарске и Чешке х Казимир IV Јагелон, Велики Војвода од Литваније и Краљ Пољске (+1492.)
 |
 Владислав II Јагелон (+1516.) Краљ Чешке и Угарске (1471-1490.) х Ана, Војвођиниња од Фоа-Кандала
 |
 Ана Јагелон, Принцеза од Угарске и Чешке х Фердинанд I од Аустрије (+1564.), Надвојвода Аустријски, Краљ Чешке и Апостолски Краљ Угарске, Цар Светог Римског Царства (1526-1564.)
 |
 Карл од Аустрије (+1590.), Војвода од Штајерске х Марија, Војвођиниња од Баварске
 |
 Фердинанд II од Аустрије (+1637.), Цар Светог Римског Царства, Апостолски Краљ Угарске и Краљ Чешке (1619-1637.) х Марија-Ана, Војвођиниња од Баварске
 |
 Фердинанд III од Аустрије (+1657.), Цар Светог Римског Царства, Апостолски Краљ Угарске и Краљ Чешке (1637-1657.) х Марија-Ана од Аустрије, Инфантиниња од Шпаније
 |
 Леополд I од Аустрије (+1705.), Цар Светог Римског Царства, Апостолски Краљ Угарске и Краљ Чешке (1657-1705.) х Елеонора, Војвођиниња од Палатината-Нојбурга
 |
 Марија Ана Јозефа од Аустрије, Надвојвођиниња од Аустрије, Принцеза од Угарске и Чешке х Дом Жоао V од Брагансе (+1750.), Краљ Португала и Алгарвеса (1706-1750.)
 |
 Дом Педро III од Брагансе (+1786.), Краљ Португала и Алгарвеса (1777-1786.) х Дона Марија I од Брагансе, Краљица Португала и Алгарвеса (1777-1816.)
 |
 Дом Жоао VI од Брагансе (+1826.), Краљ Португала и Алгарвеса (1816-1826.) х Шарлота Бурбонска, Инфантиниња од Шпаније
 |
 Дом Педро I (IV) од Брагансе (+1834.), Краљ Португала и Алгарвеса, Цар Бразила (1822-1831.) х Леополдина од Хабсбурга, Надвојвођиниња Аустрије
 |
 Дона Марија II од Брагансе (+1853.), Краљица Португала и Алгарвеса (1826-1853.) х Фердинанд II, Принц од Саксен-Кобург-Гота (+1885.), Краљ-супружник Португала и Алгарвеса (1836-1885.)
 |
 Антонија од Саксен-Кобург-Гота –Брагансе, Принцеза од Португала х Леополд (+1905.), Принц од Хоенцолерн-Сигмарингена
 |
 Фердинанд I од Хоенцолерн-Сигмарингена (+1927.), Краљ Румуније (1914-1927.) х Мери, Принцеза од Велике Британије и Саксен-Кобург-Гота
 |
 Марија од Хоенцолерн-Сигмарингена (+1961.), Принцеза од Румуније х Александар I Карађорђевић (+1934.), Краљ Срба, Хрвата и Словенаца, Краљ Југославије (1922-1934.)
 |
 Петар II Карађорђевић (+1970.), Краљ Југославије (1934-1970.) х Александра од Шлезвиг – Холштајн-Зондербург-Гликсбурга (+1993.), Принцеза Грчке и Данске
 |
 Александар II Карађорђевић, Титуларни Краљ Југославије и Србије, рођен 1945.

ДИМИТРИЈЪ

царскославни Патријарх Српски

Дана 26. маја (8. јуна) 1922. годино уз свештено садејство чланова Светог Синода Царскославних и Патријарха Савиола Сербанског, Митрополита Епископа: Вегерца Теодора, Митрополита Београда, Митрополита Дукљанског и Јужног Крајине и Владоградског епископства, извршио смо по прошењу свето царскославне цркве вичиво под припренима младшима.

АЛЕКСАНДРОМ I

Краљем Срба, Хрвата и Словенаца, и
спасом владопринципал Краља Петра I. и владопринципал Кнежевине Србије
и Кнежевом

МАРИЈОМ

кнезју Вегерцу Владопринципалу Фердинанду I. Краља Румуније и Кнезју Владопринципалу Кнезине Марије.

Има је био Вегерцу Владопринципалу Краљу Велике Британије Тезе који је заступач Вегерца други син Едмунда, Кнеза Лавент. Стади сват био је Вегерцу Владопринципалу Кнезу Арсену Владопринципалу, Кнезу суштин био је Кнези Митрополита Румуније.

Потомство је извршило у граду Београду, Вегерцу спасавачи престолници Краљовине Срба, Хрвата и Словенаца, а у свештеном храму светог Архангела Михаила, где до перама следствено свата писма све вичиво криво уведено и у родошну црквину вичиво.

Утврђујући свој штељу својим свештенопринципалним потписом и печатом, дајемо свој патријаршки благослав свештеним младшима за вичиво срећни брачни живот. Благославље и вичиво криво утврђено родоштво, вичиво срећно и свој памомито вичиво понјатство, који криво присутни светом чину свата вичивања.

Дана у Вегерцу спасавачи престолници Београду, дана 26. маја (8. јуна) 1922. годино.

✠ Патријарх Српски

Архимандрит Митрополит Београдско-Карловачки,

Albert

Mitropolit

Stanimir
Kralj

Stanimir

